

Renata Ciesielska-Kruczek

Biblioteka Instytutu Neofilologii — Sekcja angielska. Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

Ewa Piotrowska

Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie

Międzynarodowa Naukowo-Praktyczna Konferencja „Przestrzeń informacyjna biblioteki akademickiej”, Lwów, 18-19 maja 2017

W dniach 18-19 maja 2017 roku w Naukowo-Technicznej Bibliotece Uniwersytetu Narodowego „Politechnice Lwowskiej” we Lwowie odbyła się Międzynarodowa Naukowo-Praktyczna Konferencja „Przestrzeń informacyjna biblioteki akademickiej”, w której uczestniczyli bibliotekarze oraz naukowcy reprezentujący liczne biblioteki z Ukrainy i Polski. Obrady i wystąpienia obejmowały kilka bloków tematycznych: zasoby informacyjne biblioteki (elektroniczne bazy danych, katalogi, biblioteki cyfrowe, wystawy elektroniczne), nowe technologie i web-serwisy biblioteczne (wyszukiwarki internetowe, wirtualne usługi on-line, witryny internetowe, mobilne wersje stron, sieci społecznościowe, Wikipedia), kształcenie informacyjno-komunikacyjne użytkowników bibliotek, popularyzacja czytelnictwa oraz wizerunek i funkcjonowanie bibliotek akademickich w środowisku lokalnym i regionalnym, promocja biblioteczna, public relations. Wyliczyć należy licznych współorganizatorów konferencji: Bibliotekę Politechniki Krakowskiej, Bibliotekę Politechniki Łódzkiej oraz Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Wrocławskiej, przy współudziale Naukowej Biblioteki im. M. Maksymowicza Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego im. T. Szewczenki, Biblioteki Naukowej Charkowskiego Uniwersytetu Narodowego im. W. Karazina, Biblioteki Naukowej Charkowskiego Uniwersytetu Technicznego — Charkowskiego Instytutu Politechnicznego.

Sesję plenarną otworzył referat *Biblioteki w Centrum — optymalizacja procesów i usług bibliotecznych na przykładzie Bibliotek Politechniki Wrocławskiej*, wygłoszony przez Martę N. Kordas i Jędrzeja Leśniewskiego, przedstawiciele Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Wrocławskiej. W swoim wystąpie-

niu prelegenci omówili zmiany organizacyjne i strukturalne, których konsekwencją były przeobrażenia systemu biblioteczno-informacyjnego uczelni. Rozwój usług digitalizacyjnych, prowadzenie działalności szkoleniowej, nowoczesna infrastruktura teleinformatyczna to tylko kilka z przedstawionych zagadnień.

Z kolei Adam Czerwiński z Uniwersytetu Opolskiego w wystąpieniu *Zasady doskonalenia jakości informacji w internetowych serwisach bibliecznych* wyliczył problemy związane z jakością informacji, jakimi są: przeciążenie informacyjne, brak wiarygodności i odpowiedniej interpretacji informacji, złe zabezpieczenie oraz źle zaprojektowane struktury serwisów. Podstawowymi zasadami doskonalenia jakości są: zasada integracji, walidacji, kontekstualizacji i aktywizacji. Zaprezentowane zostały działania, techniki i narzędzia, które wynikają ze stosowania ogólnych reguł doskonalenia jakości informacji i są z powodzeniem wykorzystywane w internetowych serwisach bibliecznych w celu poprawy jakości informacji, a tym samym jakości tych serwisów.

Iwona Sójkowska z Biblioteki Politechniki Łódzkiej w wystąpieniu *Kształtowanie kompetencji informacyjnych użytkowników technicznej biblioteki akademickiej* przybliżyła kompetencje bibliotekarzy prowadzących zajęcia oraz omówiła współpracę z wydziałami uczelni w zakresie organizacji szkoleń ukierunkowanych na kształtowanie umiejętności korzystania z elektronicznych źródeł informacji, dotyczących kompetencji informacyjnych i dzielenia się wiedzą. Biblioteki uczelni wyższych są gotowe do systematycznego wspierania akademickiego kształcenia poprzez organizację dydaktyki bibliotecznej na różnych poziomach zaawansowania.

Olexandr Bolonnikov (Electronic Archives of Ukraine) przedstawił praktyczne aspekty zasobów elektronicznych oraz dostęp do informacji w instytucjach i organizacjach kulturalnych Ukrainy. Larysa Semenenko i Oksana Poberezhna z Charkowskiego Instytutu Politechnicznego wygłosiły referat na temat źródeł informacyjnych biblioteki i ich wpływie na kreowanie wizerunku uczelni.

Sponsor konferencji — Leszek Czerwiński przedstawił zasoby Cambridge University Press, przybliżając uczestnikom krótką historię wydawnictwa i jego obecną działalność publikacyjną, natomiast przedstawiciele EBSCO w wystąpieniu *Rozwiązania EBSCO dla bibliotek akademickich* zaprezentowali ofertę zawartości baz danych jako źródła informacji z każdej dziedziny nauki. Bazy danych EBSCO przeznaczone dla bibliotek szkół wyższych dają naukowcom i studentom dostęp do tysięcy pełnotekstowych czasopism recenzowanych naukowo oraz do głównych indeksów tematycznych.

Obrady popołudniowe sesji plenarnej przeniesione zostały z gmachu Biblioteki Politechniki Lwowskiej do sali konferencyjnej w Muzealno-Kulturalnym Kompleksie „Lwiwarnia”, dawnej siedzibie browaru przy ul. Kleparowskiej. Anna Tonakiewicz-Kołosowska i Iwona Socik z Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej przedstawiły e-usługi informacyjne w bibliotekach akademickich. Olga Samokhvalova i Roman Kuzmenko zaprezentowali elektroniczną bi-

biłotekę Biblioteki Naukowej Charkowskiego Uniwersytetu Narodowego im. W. Karazina, a Yevgenia Kulyk z Biblioteki Naukowej Narodowego Technicznego Uniwersytetu „Kijowski Politechniczny Instytut im. Igora Sikorskiego” mówiła o promocji potencjału naukowego uczelni przez działania biblioteczne.

Olena Voskoboinikova-Hizieva z Uniwersytetu Kijowskiego przedstawiła wystąpienie na temat kształcenia specjalistów z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Pracownicy Biblioteki Politechniki Lubelskiej (Ewa Matczuk, Wojciech Morek, Tomasz Szuster) byli autorami referatu na temat katalogu własnej biblioteki jako skutecznego narzędzia wyszukiwawczego. Olha Huzhva z Charkowskiego Uniwersytetu Narodowego im. W. Karazina zaprezentowała strategię popularyzacji uczelni z wykorzystaniem nowych mediów. Po zakończeniu sesji uczestnicy konferencji udali się na zwiedzanie browaru, a następnie na uroczystą kolację.

Obrady w kolejnym dniu prowadzone były w czterech równoległych sekcjach tematycznych: „Źródła informacyjne i technologie”, „Strategiczne kierunki tworzenia środowiska informacyjnego bibliotek”, „Kreowanie wizerunku biblioteki w regionalnym i lokalnym środowisku”, „Informacyjne wspomaganie procesu edukacyjnego i naukowego”.

W sekcji „Kreowanie wizerunku biblioteki w regionalnym i lokalnym środowisku”, autorki sprawozdania zaprezentowały wystąpienie pt. *Kreowanie wizerunku biblioteki akademickiej. Naukowa i kulturalna działalność Biblioteki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie*. Podczas obrad w tym bloku tematycznym bibliotekarze z Polski przedstawili niezwykle ciekawe referaty: Bożena Jaskowska (Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego) — *Strona www biblioteki a nowoczesne trendy projektowania stron internetowych*; Anna Jakubiec, Marzena Pazdur (Biblioteka Politechniki Krakowskiej) — *Rola sieci społecznościowych w działalności informacyjno-komunikacyjnej polskich bibliotek uczelnianych*; Agnieszka Adamiec (Biblioteka SGGW w Warszawie) — *Udział polskich i ukraińskich bibliotek akademickich w Wikipedii*; Janina Przybysz, Paweł Pioterek (Biblioteka Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu) — *Wykorzystanie mediów społecznościowych w działaniach promocyjnych Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu*.

W drugiej części sekcji głos zabrali bibliotekarze ukraińscy z Biblioteki Państwowego Pedagogicznego Uniwersytetu w Krzywym Rogu, Biblioteki Naukowej Narodowego Uniwersytetu Prawa im. Jarosława Mądrego, Biblioteki Kijowskiego Uniwersytetu im. Borysa Grinczenko, a także z Lwowskiej Narodowej Naukowej Biblioteki im. W. Stefanyka (dawne Ossolineum). Tematami wystąpień były zagadnienia związane z funkcjonowaniem tradycyjnych i elektronicznych katalogów, z elektronicznym dostarczaniem dokumentów i wypożyczeniami bibliotecznymi, elektronicznymi źródłami informacji oraz z ochroną księgozbioru. Prelegenci z bibliotek ze wschodniej Ukrainy wskazywali na liczne problemy (finansowe, przerwy w dostawach prądu), które często wpływają negatywnie na pracę ich książnic.

Zdj. 1. Najstarsze pomieszczenie biblioteki z zachowaną rzeźbioną szafą biblioteczną, znajdujące się w gmachu głównym Politechniki Lwowskiej. Fot. R. Ciesielska-Kruczek.

Zdj. 2. Gmach biblioteki przy ul. Profesorskiej 1, którego budowę ukończono w 1934 r. Fot. R. Ciesielska-Kruczek.

Program konferencji podzielony był na dwie części: naukową i kulturalną. Kulturalna obejmowała zwiedzanie kampusu Politechniki Lwowskiej, Cmentarza Łyczakowskiego oraz kilku bibliotek. W zabytkowym gmachu głównym Politechniki znajduje się piękna sala biblioteczna, posiadająca belkowany drewniany strop z malowidłami i ornamentyką rzeźbioną przez Leonarda Marconiego. Ozdobą pokoju są szafy biblioteczne, wykonane w roku 1880 według projektu Juliana Zachariewicza i Leonarda Marconiego w firmie braci Wczelaków we Lwowie, a ciekawa figuralna ornamentyka szaf jest dziełem artysty-snyce-rza Tadeusza Sokulskiego. Obecnie pomieszczenie jest wykorzystywane jako sala wystawowa. Organizator konferencji — Biblioteka Uniwersytetu Narodowego „Politechniki Lwowskiej” jest jedną z największych bibliotek szkół wyższych Ukrainy, która mieści się w gmachu ukończonym w 1934 r.

Początki samej uczelni sięgają XIX w. W 1844 roku powstała Akademia Techniczna we Lwowie, która w latach 1877-1918 funkcjonowała pod nazwą Szkoły Politechnicznej, a w okresie międzywojennym jako Politechnika Lwowska. Wśród wybitnych polskich absolwentów znaleźli się m.in.: Eugeniusz Kwiatkowski, Stefan Ossowski, Władysław Sikorski, Kazimierz Sosnkowski. Autorem projektu gmachu głównego Politechniki Lwowskiej był profesor Julian Zachariewicz, dziekan Wydziału Budownictwa, rektor uczelni, projektant wielu gmachów publicznych i prywatnych rezydencji we Lwowie. Budowę budynku rozpoczęto w 1874 r. na terenie zakupionym od hrabiny Marii Fredrowej, ukończono w roku 1877.

Zdj. 3. Budynek główny Politechniki Lwowskiej. Na wysokiej kamiennej attyce ustawiona jest alegoryczna grupa trzech siedzących postaci kobiecych dłuta Leonarda Marconiego, uosabiających trzy wydziały: Inżynierię, Architekturę i Mechanikę. Przeznaczenie gmachu wyraża łaciński złożony napis na attyce: „Litteris et Artibus” — „Naukom i Sztukom”. Fot. R. Ciesielska-Kruczek.

Uczestnicy konferencji zostali oprowadzeni po Lwowskiej Narodowej Naukowej Bibliotece Ukrainy im. W. Stefanyka, która mieści się w zabytkowym budynku Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie. Zakład ufundowany został dla Narodu Polskiego w 1817 roku przez Józefa Maksymiliana Ossolińskiego i do 1939 roku łączył w sobie bibliotekę, wydawnictwo i Muzeum Książąt Lubomirskich. Po II wojnie światowej około 70 % przedwojennych zbiorów Ossolineum pozostało we Lwowie. Obecnie Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu współpracuje z Biblioteką im. W. Stefanyka i ma pełny dostęp do kolekcji polskich oraz możliwość ich opracowywania i digitalizacji. W celu ułatwienia współpracy w 2006 roku zostało powołane stanowisko Pełnomocnika Zakładu Narodowego im. Ossolińskich w Lwowskiej Narodowej Naukowej Bibliotece im. W. Stefanyka. Dzięki temu realizowane są m.in. projekty digitalizacji zbioru prasy polskiej z lat 1801-1939 (prawie 5500 tytułów) oraz przedwojennych ossolińskich kolekcji rękopiśmiennych, opublikowano też dwa tomy „Informatora o polonikach w zbiorach rękopiśmiennych Lwowskiej Narodowej Naukowej Biblioteki Ukrainy im. Wasyla Stefanyka” (Cz. 1 — wyd. 2010, Cz. 2 — 2015).

Zdj. 4. Klatka schodowa Politechniki Lwowskiej ozdobiona jest ornamentami w stylu neorenesansowym oraz alegorycznymi postaciami, które personifikują Sztukę i Naukę (nad arkadami). Fot. R. Ciesielska-Kruczek.

Zdj. 5. Budynek Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie.
Fot. R. Ciesielska-Kruczek.

Konferencja zorganizowana przez pracowników Biblioteki Politechniki Lwowskiej już po raz siódmy, zgromadziła bibliotekarzy z kilkudziesięciu ośrodków z Polski i Ukrainy. Wśród ponad 100 uczestników, 30 stanowili goście z Polski m.in. z Politechniki Krakowskiej, Politechniki Wrocławskiej, Politechniki Łódzkiej, Politechniki Warszawskiej, Politechniki Lubelskiej, Politechniki Opolskiej, Politechniki Białostockiej, Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Uniwersytetu Rzeszowskiego, Uniwersytetu Opolskiego, Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Tegoroczne spotkanie było doskonale przygotowanym forum, a tematyka wygłoszonych referatów stanowiła inspirację do prowadzonych dyskusji i do wymiany polsko-ukraińskich doświadczeń na polu bibliotekarskim.

Ukraińscy gospodarze przyjęli wszystkich zaproszonych z niezwykle serdecznością i gościnnością. Sam Lwów jest miejscem magicznym, pełnym radości i tylko rozmowy z Lwowianami obrazują trudności, z jakimi muszą borykać się na co dzień mieszkańcy miasta, a świeże groby w kwaterze żołnierzy ukraińskich na

Zdj. 6. Obecnie w budynku Ossolineum mieści się Lwowska Narodowa Naukowa Biblioteka Ukrainy im. W. Stefanyka. Czytelnia. Fot. R. Ciesielska-Kruczek.

Cmentarzu Łyczakowskim przypominają, że na wschodzie Ukrainy wciąż trwa wojna. Dlatego tym bardziej należy szczególnie docenić wkład pracy bibliotekarzy ukraińskich bibliotek akademickich, którzy mimo wielu problemów starają się, aby ich placówki stały się nowoczesnymi instytucjami, wykorzystującymi nowe media i technologie oraz dostępne źródła informacji.